

ELS EXPERTS ADVERTEIXEN QUE NO ÉS SUFICIENT AMB PROTEGIR DETERMINATS ESPAIS NATURALS I DESCUIDAR LA RESTA DEL TERRITORI

NOMÉS UN 9,5% DE LA TERRA ESTÀ PROTEGIDA

TXELL CENTENO → PERIODISTA

La major part dels espais protegits de la Terra ho van ser després de l'adopció del Conveni de Diversitat Biològica a la Cimera de la Terra, a Rio de Janeiro l'any 1992. Això comporta que quan va arribar la figura de protecció en molts dels espais naturals, el seu grau de conservació ja estava molt minvat per l'explotació dels seus recursos, els impactes dels conflictes armats en molts casos, i la pressió urbanística i de infraestructures. El Wilderness, o conservació d'un espai natural sense humanitzar i amb les espècies de flora i fauna primàries o original, és cada vegada més difícil de trobar. Per això, a banda de les figures de protecció "oficials" o establertes per les administracions regionals o internacionals, algunes entitats conservacionistes n'estableixen de noves, com és el cas de WWF International que ha ideat els Parks, o parcs protegits que conservin un mínim d'hectàrees de territori en estat de "wildernes".

Però els experts i els ecologistes de la vessant més conservacionista adverteixen que ja no és suficient amb protegir uns terrenys delimitats i deixar-los aïllats com a santuaris de flora i fauna que no es poden trepitjar, mentre destrueixen sense mesura la resta del territori. La creixent fragmentació del territori, adverteixen els experts, deixa els espais protegits excessivament aïllats i la consanguinitat i d'altres problemes genètics amenacen la supervivència de les espècies objecte de la protecció i en definitiva la biodiversitat.

A Catalunya, el problema es repeteix amb trets molt similars a la resta del Planeta i, tot i ser una de les Comunitats Autònomes de l'Estat espanyol amb més espais protegits, la fragmentació del territori posa en perill aquests espais i la seva biodiversitat. Així ho van advertir els experts reunits a la taula rodona que la Institució Catalana de Història Natural (ICHN) i la Càtedra de Geografia i Pensament Territorial de la Universitat de Girona van convocar el passat mes de desembre de 2004, per analitzar la situació del territori català deu anys després de l'aplicació del

Pla PEIN (Pla d'Espais de Interès Natural). Entre els experts aplegats en aquesta jornada hi havia representants del moviment ecologista de Catalunya (la Federació d'Entitats Ecologistes de Catalunya i DEPANA), de l'administració i tècnics i científics de diverses universitats. Tots van coincidir en la manca d'aplicació de plans de gestió de molts dels espais que actualment gaudeixen d'alguna figura de protecció a Catalunya i que la legislació actual resulta encara insuficient.

Catalunya compta actualment amb tres nivells bàsics de protecció que es reparteixen entre un nivell horitzontal, que implica el contingut proteccionista d'obligat compliment que conté la legislació urbanística, de costes, forestal, etc.; un segon nivell de protecció que se suma a l'abans esmentat i que deriva del Pla PEIN (Pla d'Espais d'Espècial Interès Natural); i els espais naturals de protecció especial, que formen part del PEIN però a més gaudeixen d'alguna figura de protecció amb regulació jurídica pròpia, com són els parcs naturals, les reserves naturals, reserves marines (Illes Medes), els paratges naturals d'interès nacional (L'Albera i Poblet) o el Parc Nacional (Aiguestortes i Estany de Sant Maurici). D'altra banda, alguns dels espais protegits amb algunes de les figures esmentades, tenen també la protecció ZEPA (Zona d'Espècial Protecció per a les Aus) o LIC (Lloc de Interès Comunitari), segons estableix la Directiva Aus i la Directiva Hàbitat, de la Unió Europea.

Però la manca de connectors biològics i la degradació de la resta del territori, que no gaudeix de cap figura de protecció, posen en perill la conservació dels espais protegits i deixen el territori fragmentat en petits santuaris que són, en molts casos, menyspreuats i rebutjats per la població local. Alguns experts, com el tècnic del Ministeri Benigno Varillas (responsable de l'estratègia contra el verí i fundador de la revista Quercus), creuen que l'etapa de la declaració de protecció d'espais naturals i les figures dels parcs naturals està exhaurida i obsoleta, i asseguren que al final no compleixen la seva funció.

L'ésser humà no ha après encara a viure a la Terra sense deixar una petjada ecològica que supera la capacitat de càrrega del fràgil Planeta Blau, i la minsa conscienciació ecològica de l'espècie més destructora del globus ha obligat a delimitar espais protegits per preservar-los de la total destrucció. Però només un 9,5 % del nostre planeta està sota alguna figura de protecció, que sumen només 30.000 espais protegits entre el total de països que integren els cinc continents.

